XIX A. VILNIAUS GYVENAMŲJŲ NAMŲ INTERJERŲ POLICHROMINIS DEKORAS

Dalia Klajumienė
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS DAILĖTYROS INSTITUTAS
Dominikonų g. 15/1, LT-01131 Vilnius
El. p. klajum99@gmail.com

Alvira Vaitulevičienė
KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS RESTAURAVIMO TARYBA
Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius

Straipsnyje pateikiama įvairaus pobūdžio Vilniaus XIX a. gyvenamosios architektūros pavyzdžių (reprezentaciniai rūmai, rezidencijos, kotedžai, vilos, nuomojami namai ir butai), kuriuose 1977–2008 m. Lietuvos restauratoriai tyrinėjo gyvenamųjų patalpų polichromiją. Juose atsispindi XIX a. tapyboje naudotų motyvų ir atlikimo technikos raida. Visi straipsnyje pateikti pavyzdžiai – iš natūros atliktų polichromijos paieškų duomenys.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: Vilnius, gyvenamieji namai, polichromija, XIX a.

Šio straipsnio tikslas – parodyti nors mažytę dalelę buvusių XIX a. Vilniaus gyvenamųjų pastatų interjerų polichrominio dekoro pavyzdžių, nustatytų atliekant pastatų kompleksinius tyrinėjimus ir polichromijos paieškas.

Tadas Adomonis ir Nijolė Adomonytė pavienių, daugiausia visuomeninių ir sakralinių, pastatų XIX a. sienų tapybą 1997 m. trumpai pristatė *Lietuvos dailės ir architektūros istorijos* antrajame tome[1]. *Lietuvos architektūros istorijoje*, aptariant klasicizmo laikotarpio miestiečių namų ir rūmų architektūrą, užsimenama apie pavienių statinių polichrominį dekorą[2]. Klasicizmo stiliaus (XVIII a. pabaiga–XIX a. pradžia) sienų tapyba Vilniaus Bžostovskių rūmų (Universiteto g. 2/18) antrajame aukšte paminėta Alviros Vaitulevičienės publikacijoje, pristatančioje Lietuvos polichromijos restauratorių darbus nuo 1977 m., kai prasidėjo nuoseklesni tyrimo darbai[3]. Mėnraštyje „Statyba ir architektūra“ anonsuota apie 2008 m. baigtą restauruoti namų Pilies g. 22 ir Vilniaus g. 31/1 polichromiją[4]. Ta-

1 Tadas Adomonis, Nijolė Adomonytė, *Lietuvos dailės ir architektūros istorija*, t. 2, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 163–167.

2 *Lietuvos architektūros istorija*, t. 2: *Nuo XVII a. pradžios iki XIX a. vidurio*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994, p. 384–395.

3 Alvira Vaitulevičienė, „Žinoma, bet prarasta. Nežinoma, bet surasta“, in: *Archiforma*, 2000, Nr. 3, p. 87–94.

4 Sigita Nemeikaitė, „Nusimetė skurdų apdarą“, in: *Statyba ir architektūra*, 2008, Nr. 1–2, p. 34–40.

POLYCHROME INTERIOR DÉCOR OF NINETEENTH-CENTURY RESIDENTIAL HOUSES IN VILNIUS

Dalia Klajumienė
Alvira Vaitulevičienė

KEY WORDS: Vilnius, residential houses, polychromy, 19th c.

SUMMARY

The article presents a variety of examples of 19th century – residential architecture in Vilnius – official palaces and residencies, villas, townhouses, lodging houses and apartments – where Lithuanian restorers conducted research and examination of polychromic painting over the period of 1977–2008. The selected examples reflect the development of motif and technique characteristic of the 19th century painting. All examples presented in the article represent the data based on the finds of interior polychromic décor.